

А. А. Місюра, Я. У. Гусінец
г. Гомель, ГДУ імя Ф. Скарыны

АСАБЛІВАСЦІ ФАРМІРАВАННЯ КАМПЕТЭНТНАСЦІ СТУДЭНТАЎ У ВОБЛАСЦІ ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ

Сучасны этап развіцця грамадства характарызуецца кардынальнымі пераўтварэннямі, якія цягнуць за сабой змены ў сістэме прафесійнай падрыхтоўкі педагагічных кадраў.

У сённяшніх умовах рынка працы і сацыяльнай забяспечанасці насельніцтва асноўным крытэрыем падрыхтаванасці выпускніка вышэйшай школы з'яўляецца сфармаванасць агульных прафесійных кампетэнцый. Працэс інфарматызацыі выяўляецца ва ўсіх сферах чалавечай дзейнасці. Так, выкарыстанне сучасных інфармацыйных тэхналогій з'яўляецца неабходнай умовай развіцця больш эфектыўных падыходаў да навучання і ўдасканаленню методыкі выкладання.

Сёння сістэма вышэйшай адукацыі патрабуе ад будучага бакалаўра пераходу на шматузроўневую прафесійную падрыхтоўку ў ВНУ, якая складаецца з пошуку спосабаў развіцця ключавых кампетэнцый і асобных якасцяў, неабходных для практычнай дзейнасці ў кантэксце кампетэнтнаснага падыходу. Важную ролю ў развіцці вышэйшай адукацыі адыгрывае інфарматызацыя ў якасці глабальнага цывілізацыйнага трэнду, якая відазмяняе не толькі вызначаныя кампаненты адукацыйнай дзейнасці, але і кампетэнтнасныя запыты грамадства [1].

Кампетэнтнасны падыход з'яўляецца адным з актуальных пытанняў педагагічнай тэорыі і практыкі. У айчынай педагагіцы паняцці кампетэнтнасці, кампетэнцыі і кампетэнтнаснага падыходу ў прафесійнай адукацыі вивучаліся як кваліфікацыйныя характарыстыкі і кваліфікацыі прафесіянала, якія адлюстроўваюць яго ўменні, веды і навыкі, а таксама прыёмы і спосабы іх выкарыстання ў дзейнасці той ці іншай прафесіі.

У педагагічнай літаратуры існуюць розныя падыходы да вызначэння кампетэнцыі. Паняцце «кампетэнтнасць» у навуковых даследаваннях уключае ў сябе ёмісты і складаны змест, сацыяльна-псіхалагічныя, сацыяльна-педагагічныя характарыстыкі, аперацыйна-тэхналагічны і кагнітыўны складнікі, а таксама этычны, матывацыйны і сацыяльны. Акрамя таго, яно складаецца з сістэмы каштоўнасных арыентацый, вынікаў навучання і вызначаецца рознымі аўтарамі як:

– інтаграцыйная асобная характарыстыка, абумоўленая здольнасцю і гатоўнасцю чалавека ажыццяўляць прафесійныя функцыі паводле прынятых у наш час у грамадстве стандартаў і норм;

– магчымасць усталявання ўзаемасувязі паміж сітуацыяй і ведамі ці, у шырокім сэнсе, як здольнасць выявіць працэдуру (дзеянне і веды), якая падыходзіць для рашэння праблемы;

– сукупнасць узаемазлучаных якасцей чалавека (уменняў, ведаў, навыкаў, спосабаў дзейнасці), у стаўленні вызначанага круга працэсаў і прадметаў, неабходных, каб прадуктыўна і якасна дзейнічаць у адносінах да іх.

Такім чынам, мэтай вышэйшай адукацыі становіцца падрыхтоўка студэнта не толькі дасведчанага, але і здольнага выкарыстоўваць атрыманыя веды на практыцы. Да выпускніка ВНУ прад'яўляюцца такія патрабаванні, як адаптыўнасць, мабільнасць, самаразвіццё падчас прафесійнай дзейнасці, бесперапыннае падвышэнне кваліфікацыі [2].

Пералік асноўных кампетэнцый, засваенне якіх і з'яўляецца галоўным паказчыкам якасці вышэйшай адукацыі, складаецца з кампетэнцый, якія вызначаюць сучасны ўзровень інфармацыйна-тэхналагічных і сацыяльна-інфармацыйных навацый: валоданне сучаснымі інфармацыйнымі і камп'ютарнымі тэхналогіямі; навыкі ўжывання іх магчымасцей для рашэння прафесійных і сацыяльных задач; веданне моцных і слабых бакоў вызначаных інфармацыйна-тэхналагічных рашэнняў; навыку дакрытычнага меркавання датычна інфармацыйных паведамленняў, патокаў, рэсурсаў і масіваў.

Пры імклівым росце інфармацыйнага патоку маладому прафесіяналу варта навучыцца самастойна шукаць і выкарыстоўваць веды, неабходныя ў прафесійнай дзейнасці. Для гэтага яму патрабуюцца навыкі эфектыўнага выкарыстання прафесійных тэлекамунікацый з апорай на рэсурсы інфармацыйных асяроддзяў. Для выпрацоўкі гэтай прафесійнай кампетэнтнасці, якая носіць інтэрактыўны характар, патрабуюцца пашырыць інфармацыйна-адукацыйную прастору ВНУ.

Такім чынам, лад жыцця сучаснага чалавека, сацыяльныя чаканні і чаканні ў сферы прафесійнай дзейнасці выносіць на першы план патрабаванне інфармацыйна-тэхналагічнай кампетэнтнасці будучага бакалаўра, бо эфектыўнасць інфарматызацыі сучаснага грамадства залежыць ад прафесіяналізму адмыслоўцаў, ад набору яго прафесійна-арыентаваных кампетэнцый, уменняў і ведаў, аперацыйных магчымасцей.

Інфармацыйная кампетэнтнасць вызначаецца не толькі як паказчык навыкаў, уменняў і ведаў, які дазваляе хутка арыентавацца ў інфармацыйнай прастору, але і як вызначаны досвед у адзнацы, пошуку, выкарыстанні і захоўванні дадзеных, атрыманых з дапамогай сродкаў сучаснай вылічальнай тэхнікі, як здольнасць і гатоўнасць да рашэння практычных і навучальных задач. У шэрагу прац інфармацыйная

кампетэнтнасць разглядаецца як мэта падрыхтоўкі бакалаўра і неабходны складнік яго кампетэнтнасці.

Кампетэнтнасць у сферы інфармацыйных тэхналогій ахоплівае прыём інфармацыі, яе перапрацоўку, выдачу, пераўтварэнне інфармацыі (канспектаванне, чытанне), мультымедыйныя, масмедыйныя тэхналогіі, камп'ютарную пісьменнасць, інтэлектуальныя навучальныя сістэмы; валоданне інтэрнэт-тэхналогіямі, электроннай поштай; працу з бібліятэчнымі каталогамі, а таксама гатоўнасць працаваць з інфармацыйнымі крыніцамі ў пісьмовай і вуснай, электроннай і друкаванай формах; разуменне каштоўнасці віртуальнага свету; здольнасць і гатоўнасць да разумнага выкарыстання інфармацыйных тэхналогій [3].

Адным з эфектыўных спосабаў фармавання кампетэнтнасці студэнтаў у вобласці інфармацыйных тэхналогій з'яўляецца распрацоўка адпаведнай мадэлі і выкарыстанне яе ў навучальным працэсе, якая патрабуе адмысловых метадык выкладання, адмысловай арганізацыі навучальнага працэсу, разнастайнага інфармацыйнага і метадычнага забеспячэння з улікам спецыфікі профіляў і кірункаў падрыхтоўкі прафесіяналаў, што аб'ядноўваецца ў адпаведную сістэму.

Асноўнымі напрамкамі дзейнасці ў дадзенай сферы ў сувязі з гэтым з'яўляюцца:

- інтэграцыя сучасных інфармацыйна-камунікацыйных і педагогічных тэхналогій у навучальны працэс;
- рэалізацыя электронна-адукацыйных рэсурсаў для розных форм атрымання адукацыі;
- экспертыза электронных адукацыйных рэсурсаў і дыстанцыйных адукацыйных праграм;
- ужыванне асобна-арыентаваных метадык навучання на працягу ўсяго перыяду навучання;
- выпрацоўка ў студэнтаў пазнавальнага механізму працы з электронным навучаннем, накіраваным на самападрыхтоўку і саманавучанне;
- стварэнне ўмоў для сеткавага інфармацыйнага ўзаемадзеяння адукацыйных тэхналогій і працадаўцаў;
- правядзенне навучальных семінараў для выкладчыкаў па актуальных праблемах электроннай адукацыі.

Далейшае фармаванне інфармацыйна-тэхналагічнай культуры ў выкладчыкаў ВНУ дазволіць выкарыстоўваць новыя прылады шырэй і стабільней. У сувязі з гэтым мэтазгодна перагледзецца праграмы павышэння кваліфікацыі выкладчыкаў ВНУ і працаваць над тым, каб яны былі наладжаны станоўча на выкарыстанне рэсурсаў сеткі Інтэрнэт у

якасці педагагічнай прылады, якая адкрывае новыя спосабы атрымання інфармацыі і працы з ёй, што спрыяе рашэнню праблемы адбору і канструявання ўтрымання сучаснай адукацыі.

Літаратура

1. Грибан, А. М. Формирование информационной компетентности студентов педагогического вуза: монография / А. М. Грибан.– ФГБОУ ВПО «Уральский гос. пед. ун-т». – Екатеринбург : УрГПУ, 2015. – 160 с.
2. Гладкая, И. В. Условия становления профессиональной компетентности будущего учителя / И. В. Гладкая // Научные записки Петрозаводского государственного университета. Серия: Общественные и гуманитарные науки. – 2013. – № 5 (134). – С. 37-40.
3. Сакович, Н. И. Формирование информационной компетенции студентов в процессе дистанционного обучения: дис. . канд. пед. наук : 13.00.08 / Н. И. Сакович.– Челябинск, 2009. – С. 81-82
4. Стародубцев В. А. Профессиональное образовательные сферы в информационном обществе: взаимосвязь с компетенции / В. А. Стародубцев // Сибирский педагогический журнал. – 2010. – № 10. – С. 49–57.